

णमोत्थु णं समणस्स भगवओ महावीरस्स
आयओ गुरुबहु माणो

आयार धारा

पूज्य हरिभद्रसूरि महाराज कृत
धर्मबिन्दु - अणुगार धर्म - पंचम अध्याय
वाचना ५५-५८

प्रियम्

= अवतरणम् =

रितेश सरवैया

अहो ! श्रुतम्

शा बाबुलाल सरेमलजु बेडावाणा

सिद्धायल, हीरा जैन सोसायटी,

साबरमती, अमदावाड-३८०००५

मोबाइल - 94265 85904 / E-mail : ahoshrut.bs@gmail.com

संवत् २०१८

પ્રથમ હિંદુ ગ્રંથ - વાયના - પુત્ર

Anupam

ત્રણ પ્રકારની સિદ્ધિઓની વાત ચાલી રહી છે,
અને મુનિચંદ્ર સ્વરી મહારાજ કહે છે....

સેલ્માની પ્રશ્ન :- સાહૈલ્ય આ ત્રણ પ્રકારની
સિદ્ધિઓ તો આપના પત્ની થઈ,
પણ અમે ત્રણ પ્રકારની વહીરાણીઓ તો અમારા
પત્ની છું તે

વૈજ્યક્ષીની ઉત્તર :- પ્રશ્ન એ છે, કે મહાત્મા
સુસ્થિત હોયે તે અમે વહીરા-
ણીઓને લાભ મળે એ બરાબર છે. બરાબર-
ના હોયે, થાકું આંધું વત્તુ હોયે, અને અમે
વહીરાણીઓ તો અમને હોષ લાગે કે નહિ.
આ પ્રશ્નનું કાંઈ છે.

જેન પાલ અમ વાય કે કલાળી
વ્યાકિત અમને હું ના વહીરાણું, ન આપુ, એ
લાવથી જિન શાસનમાં નથી. કાને વંદન કરવા-
ન કરવા, અના માટે શાસનમાં, શાસ્ત્રોમાં,
દળી બધી વાતો કરેલી છે. પણ કાને
વહીરાણું, ન વહીરાણું, આના માટે શાસનમાં

ડંઈ જ વાત કરી નથી. અને શામનમાં ત્યાં -
 સુધી કહ્યું કે આંધુવનુ હાયે અને વાત ઉરહી,
 કોઈ સી રકા વેષધારી હાયે એ પાગ તમારા-
 ઘરે આવે, તમે કલ્પના કરો, ઘણીબધી વાર-
 શું થાય છે, અમુક પુવો, અંક ધારા, આનો
 કોઈ આનુસંગિક પદાર્થ હું તમને સમમયુ એ
 વાત કુદી છે, જ્યાં લગવાનનો વેષ દેખાય,
 અને આપણે કુક્યા નથી તો, ખરેખર આપણા
 આત્માની ઘણી ખામી કહેવાય, પાગ અમુક પુવો
 એ રીતે ખરેલા બધા લાવિત થાય છે, કે
 આચાર ચુસ્તતા, કોઈના મારેની કુકલ્પના, અને
 અનેબધી ખરેલા બધા લાવિત થાય કે જે વેષ
 દેખાય તે સહજ બહુમાન પ્રગરયું મોઈએ, જે
 ભાવ ઉછળવો મોઈએ, જે અહીંભાવ થવો મોઈએ,
 આજ ભીંમવી મોઈએ, સહજ રીતે હાથ મોડીને
 માથુ નમી જવું મોઈએ, અને બદલે છે તે
 અને તરત વિચાર આવે ત્રિવિલાચારી હશે,
 આ બરાબર તો હશે ને, આમ હશે, તમે હશે,
 તો પછી તમારા ઘરે થાળી પિરમાય ત્યાં પાગ
 એવા સત્તર વિકલ્પો કરો ને. કે લાઈ ઝીર-
 નાખ્યું હશે ભીજનમાં, FOOD POISON થશે,

ગોમ વશો, અપયો વશો, કબજિયાત વશો,
ઉલટી વશો, અડા વશો, શું વશો. આખ-
મીંથીને તમે વ્યાં જમી શાકો છો. અને
ભગવાનના શાસનનો વીધ દેખાય, અને વ્યાં
કુવિકલ્પો કરવા લાગો, તો સમગ્ર ભીં કી તમે
ફંરાઈ ગયા છો.

એમોહા - વત્તા, અગિળીમ વીમની
વાત તો ફર છે, કોઈ બીમ ધર્મના બાવા મોગી,
વગેરે પગ ફોયે, અને ઘરમાંથી ખાલી ફોયે-
જ્યા ન હૈ, એ જાવક એમ નહિ એ માગસ !
એકે ભિખારી પગ એમ ની એમ ના મય,
એકે કુતરા પગ એમ ની એમ જેના ઘરેથી-
ના મય, અને માગસ કહીવાય ! એકે ભિખારી
ફોયે છે ની એ પગ કુતરાને ખવડાવતી ફોયે છે.
એરને વહોરાવયું - ન વહોરાવયું અને તો કોઈ
સવાલ જ નથી. હવે બીમ નંબર ની સવાલ
આવી ફી લાઈ એમાં એમની લાભ ફી નહિ ની
તો એકે કુતરાને પગ આપવામાં અનુકંપા
છે, શપ્તા વેદનીય ની બંધ છે, અને
અનુકંપા પુન જિગૈહિ ન કયાતિ પડિસિદ્ધં ।

કોઈ માનવતાની લાવના વી, વ્યવહાર ની લાવના
 વી, તમે દાન આપ્યું અને જિનિવરો અને
 કદી નિષેધ કર્યો નથી. ફરી સવાસની અકેમ
 મપુક આપું કે લાઈ લાલ શ્રિમાં વધારે
 તી નેરું પાત્ર ઉંચું જોરો લાલ વધારે !
 અને પ્રધાન તો આપણો લાવ છે, જ્યાં -
 લાવ ફરી જોયો લાલ છે, અને નિશ્ચય ક્રિષ્ટિ
 ની વાત છે, પાત્ર ઉંચું જોરો લાલ વધારે
 અને વ્યવહાર ક્રિષ્ટિ ની વાત છે, અને નિશ્ચય
 અને વ્યવહાર નું COMBINATION એ છે,
 કે લાઈ પાત્ર ઉંચું ફરી તો લાવ સહજ ઉંચા
 જ આવવાનો છે.

ફરી મહાવીર સ્વામી લગવાન
 પધાર્યા ફીય, કેવા લાવ આવે છે અને એ
 અપેક્ષાએ વ્યવહાર નય ફરી કે પાત્ર ઉંચું ફીય
 જોરો લાવ વધારે, અને મહાવીર સ્વામી
 પધાર્યા ને અભિનવ જોઈ ને કોઈ પડી
 નથી, ફરી દીધું કે લાઈ આપ એમ ની,
 જોરો અને માત્ર સોના મહારેની લાલ થયા
 છે, આત્મિક લાલ થયા નથી.

દુષ્ટ તમારા પ્રેરણની નવુક આપું કે અમારા
 ઘરે જે આવે છે, જે કોવા આચાર પાળે છે,
 કોવી પરિભાગિ છે, કોવા અમના લાવે છે, કયું
 અમનું ગુણસ્થાનક છે, કોવી અમની સંયમ-
 સ્થાનની સ્પર્શના છે, જે ખબર નથી, ની
 અમારે કઈ રીતે વહીરાવવું, અને અના
 જવાબમાં આપશ્યક નિર્ધુક્તિ આગમની અંદર
 વંદન નિર્ધુક્તિમાં મુનકોવેલી લ્યક્ષ્ણાદુ સ્થાની
 મહારાજ સ્પાર જવાબ આપે છે.

અપુવં દરૂળં અલ્પદુષ્ટાણં તુ ગૌર કાચવં
 અમૈ ઉપામયમાં બેઠા હોઈએ, અમૈ સ્વાલ્યાય
 કરી રહ્યા હોઈએ, અને મહાન્ના આલ્યા, અમૈની
 પ્રવેશ થયા, અમૈ કઈ અમૈને મેયા નથી, મલ્યા
 નથી, ખબર નથી, કે કોવા આચાર છે, શું
 છે, શું નહિ છે, અમૈ અમારે બેઠા રહેવાનું,
 જે આવે અમૈને અમૈ ધુરી ધુરીને મેયા.
 કરવાનું, અને અમૈને પુઠવાનું કે તમે કોવા
 આચાર પાળો છો કે અથવા તમે કોઈ
 CERTIFICATE લાલ્યા છો કે નહિ, અથવા
 તમારી તપાસ કરાવી રાખશું, બીજી વાર આવમે
 ત્યારે વધારાગ્રંથ કરશું, આપુ નથી કરવાનું.

સ્તુતકૃત્રી ભદ્રબાહુ સ્વામી મહારાજ કહે છે કે અપૂર્વ મહાત્મા જ્યારે પદાર્થ હોય, બધી જ શીતનું અભિચિત્ત અમારે અમનું કરવાનું. અમારે અભ્યુત્થાન કરવાનો, અમનો હાંડો લઈ લેવાનો, અમના કપડા સુકવવાના, અમને આભન આપવાનું, અમને બેસવા વિનંતી કરવાની, જ્યાં અપૂર્વ નવા, અપ્રિચિત મહાત્મા છે, ત્યાં બધું જ કરવાનું.

આહુષ્ઠિ દ્વિદ્વપૂર્વે જહારિહં જસ્મ જં જીવં ॥

ટ્રીપ્લટ પુર્વ, અરેલે કે પરિચિત, આપણે અભીએ છીએ. આપણે અજીજીએ છીએ, એવા મહાત્મા છે. તો પછી અમના માટે જે યોગ્ય હોય અમારે કરવું. આવી શાસ્ત્રાજ્ઞા છે. જે મહાત્મા સાથે વ્યહવાર કરાય એવો છે, તો અમે અને વેદન એ કરશું, ગોચરીનું એ પુછશું. અને ધારીડે એ શિથિલાચારી છે, અમની બહી-પ્રવેશી એવું છે, અમની સાથે વ્યહવાર કરવાની ભગવાને ના પાડી. સ્તુતનો વ્યહવાર, શિથિલાચારી વાસે ગાથા લઈએ પ્રાયશ્ચિત આપે, ગાથા આપીએ પ્રાયશ્ચિત આપે. આવા સાધુ-પણાને પ્રાયોગ્ય જે આચારી બતાડ્યા, જે વિધિ-

નિર્ધેય બતાડ્યા, અને અને પરથી તમે તમારા
 માટે સમગ્ર શાકો કે તમારે શું કરવાનું. અને
 ગૃહસ્થ ધર્મ છે કે કોઈ પણ ઘરે આવી, અને
 અને અને તો કઠાય જ નહિ, અને ન
 વહીશવવાનો તો સવાલ જ નથી, અને લાલા-
 લાલ ની ડ્રાઈઅર, જેવું પાત્ર એવો તમને લાલ-
 મળશે.

દુન્યુ વધારે અને સ્વભર કરું કે,
 મહાત્મા, થોડું આંધુ-વત્તુ હોય, અને તમને
 એવું લાગે કે આ લાલ આંધી ને થોડા એવા
 આપ્યા, આવી ગયા છે તો હવે વહીરવી દઈએ
 તો એ લુભી છે. પાચેમા આશામાં થોડું આંધુ-
 વત્તુ, એ લાલ સાધુનું લગભગ છે. અપેક્ષિત વાત
 છે. અને થોડું આંધુ-વત્તુ હોય એ તો
 બહુ સારું કહીવાય, કે લાલ જે કાળની અંદર-
 દેવાળા નીકળે, જે કાળની અંદર મુકશાની -
 નીકળે, અને અંદર તમે કમાળી કરી, લાલ
 સાધુ જ હોય તો થોડું આંધુ-વત્તુ હોય જ
 એવી વાત નથી, આ અપેક્ષિત વાત છે. જેને
 આપણે આંધું જરાબ કહીએ અથવા બીજા શબ્દો-
 માં, વધારે સારું કહીએ, અપેક્ષાએ ~~કહીએ~~ કહીવાય.

તો આયુ જ્યાં હોયે થોડું ઓછું- વસ્તુ હોયે ,
 વકુલકુસુમોદિતિ તિલ્યં

એકવાસ હુઆર વર્ષ લગવાનના તીર્થની પરંપરા,
 બહુસ અને કુશીલ એનો સીધો અર્થ છે,
 થોડું ઓછુંવસ્તુ, એવા સાધુની અપેક્ષા એ ચાલવાનું
 હોયે, અને એના ઉપર તમે ચાકડો મારો
 તો તમે શાસન ઉપર જ ચાકડો મારો છે.
 જ્યાં સુધી મહાપ્રતો માં નિષરના છે, જ્યાં સુધી
 મુળ ગુણોમાં કાંઈ ગડબડ નથી, ત્યાં સુધી.
 મહાન્માને લાવ સાધુ સમજ્યા.

ત્યાં સુધી મહાન્માને ગૌતમ સ્વામી સમજ્યા!

ઉછળતા અહોભાવ પુર્વક એમનું બધું જ ઓચિત્ય
 કથ્યું. આ શાસ્ત્રાજ્ઞા, કોઈની કંઈક વિશેષ -
 પણ ગડબડ હોયે, સહભાવ ગુમાવવા નહિ.
 એમનામાં જે ગુણ છે એ ગુણને પ્રધાન કહ્યા,
 કાળ વિષમ છે, ઝૂંઝૂં વિષમ છે, પુલો ના દક્ષિણ
 વિષમ હોયે, કમ્બો ના ઉદયો વિષમ હોયે, અને
 બને એવું, તમારો સવાલ હોયે છે ત્યાં
 ભાવ કંઈ સીતે ટકાવવા લે

मुनडोवली ल्पद्रोबाहु स्थात्री महाराज, आवश्यक
निर्युक्ति आगत्रां अनी ज्वाप आवी ही,

इमो ०००० चरितं तव विठायं जत्थ जसिर्षं प्रासे ।

ज्यां हर्षानि, ज्ञान, धरित्र, तप अनी विनय -
अं ज्यां जैरुं दीजाय,

जिठापठानं भक्तीं पूयठ तत्थ तं भवं ॥

अं महान्मानी अडोह पाग क्रिया, अडोह पाग
योग, अडोह पाग शुल लाव, अडोह पाग -
शुल परिगत, अंमै तमै नजर सामै राजमै,
तभारा धरै आवै, तभने जजर ह्ये आरला-
आरला हीकी ही, तमै अमनी ड्या गुग ही
अनी अमै. संदलाव टकावमै, गुगनी वंहन
डरमै, निहा, कुयली, यथात्रां पडता नहि, आ
वहोरोपवा संबंधी वात अने वंहनादि संबंधी
ज्यां विशिष्ट शिधिलाधार ह्ये, ज्यां महोप्रती-
ना लंग ह्ये, त्यां ज्युं, त्यां वंहन डरवा,
आनी शास्त्रां निशीध ही, त्यां शु' डर्युं न
डर्युं, त्यां ज्जने तमै पाछा आत्र ठला रधा,
त्यां वंहन डरवा, संघर्षो डरवा, मनहुःप्रो डरवा,
डलीशी डरवा, डक्षयो ना निमित्ती जनै, आवुं -
ना थाय, माहै त्यां मध्यस्थ लाव राजवा.

અને વ્યાં ના જુવું, એટલે આગળનું કાંઈ ઉલુ
 થાય નહિ, પણ આ જુવું અત્યંતિક અને
 અત્યંત એવા હોયે એ સંયોગ ની વાત છે.
 ઉત્તરગુણી ની સ્ખલનાની ખંદર આવા શિષિલા-
 થારીના STAMP લગાડી દેવા, આ ખિલકુલ
 શાસ્ત્ર સંપ્રત નથી, ઉચિત પણ નથી, અને
 આત્મા ના દિત્રાં પણ નથી. આને સમય -
 થયાં છે, આને આરતું રાખીએ.

x x x x

धर्म विंदु ग्रंथ - पाथना-पत्र

Anupam

धर्म विंदु ग्रंथां प्रथम इरीत्यद्र सरीष्यरथु -
 महाशत्रु, पाथना अध्यायथां, अगगार धर्मनी
 धारा आगण लघु कता, नीत्र नोषरनी लीजानी
 वान डरे ही, धृति लीजा. धृति नी अर्थ ही,
 आयुषिका, रीथु, रीथो लीजुं डरे क डरी राड
 अत्र नथी.

निःस्वा-इन्ध-पञ्जनी री तु न शक्ता री क्रियान्तरै ।

रीथो गरीज ही, रीथनी पासै पीसा नथी,
 रीथो पंगु ही, रीथो आंधणा ही, रीथो लीजुं
 डरे डरी शडै अत्र नथी, नोडरी डरी राडै -
 अत्र नथी, धंधो डरी राडै अत्र नथी, डोर्ष
 पाण प्रडारै रीथो रीजगार, उभागी वगरे डरे
 अत्र नथी राडै अत्र नथी

मिज्ञामवन्ति वृत्त्यर्थं वृत्तिभिर्हीयमुच्यते ॥

धने धृति लीजा डरेवाय डी रीथो अत्रनुं पीट
 लरवा मारै, लीथ अंगाना डीय. इरीत्यद्र सरी
 महाशत्रु अत्रड प्रडरगत्रां डरे ही,

नाति दृष्टावि चामीषामेवा स्थान्त इथमी तथा ।

अडे ल्याडिन ही, री शिथिलायारी ही, वीषधारी
 मात्र ही, यथाशक्ति जिनाज्ञा पाण रीथने पाणवी
 नथी, डाणीयित संयत्रथी पाण री अत्र ही,

એ વ્યક્તિ પાતે ભીજા ચર્ચા કરતી હોયે, એના કરતા એ ભિખારી ભીજ મંગતા હોયે, એ વધારે સારુ. આગળ વધીને સવા સો ગાથાના સ્તવનની અંદર, પૂજ્ય મહીપાધ્યાય યશોવિજય મહારાજ કહે છે,

નિર્દય ઇદય છ કાયત્રાં, જે ભુમિ વેધે પ્રવર્તે

પરકાયના શુભીની યતના નથી, કસેલા નથી, જયભાગની પ્રવૃત્તિ પાગ નથી, અપવાદે પાગ નવું પડે તો કંઈ પડી નથી, બિન-ધાસ્ત ઘામ ઉપર ને થાલી શકી, નિવકારણ કોઈ પાગ એવા પ્રસ, સ્વાવર શુભની વિશદનામાં વર્તે શકી, જેના પરિભામ કડોરે- નકોરે થઈ ગયા હોય,

શુભીયતી ધર્મથી બાહિરા, તે નિર્ધન ગતિ વર્તે ?

તે શુભસ્થ પાગ નથી, એ સાધુ પાગ નથી, તે એવા નિર્ધન, રંક, ભિખારી જેવા છે. જેઓ પરકાય પ્રત્યે એવી જયભાગી પરિભામ

ઘરાવતા નથી. ડેરીલક્ષ્મી મહારાજ ને પ્રજ્ઞ
 ક્યો ડે આ તમે શું બોલો છો, લિખારી-
 લિખારી છે, લિખારી એના કરતા સારા કઈ
 રીતે હોય શકે, એનેની પૃતિ લીખા એ-
 પીરક ની લીખા કરતા વધારે સારી કઈ રીતે
 હોય શકે, ડેરીલક્ષ્મી મહારાજ કહે છે કે
 સાડુ તો બી માંથી એકે નથી. પણ હું એ
 કહી રહ્યા છું,

નાતિદુષ્ટાપિ ચામીષામૈષા ।

બંને ઘરાબ છે પણ એમાં લિખારીની લીખા-
 ચર્ચા આંધી ઘરાબ છે. પ્રજ્ઞ ક્યો ડેરીલક્ષ્-
 મી મહારાજ ને ડે આ પણ તમે રીતે ઉપરથી
 કહો છો, એને ડેરીલક્ષ્મી મહારાજ જવાબ
 આપે છે.

અનુક્રમ્પાનિમિત્ત્વાદ્ધર્મલાઘવકારિણઃ ॥

લિખારી લીખ માંગે એમાં શાસનની અપભ્રાન્ના કે
 ધર્મનું લાઘવ થતું નથી, લિખારી એ લીખ
 માંગવાની પ્રવૃત્તિ કરવી કે ના કરવી એ -
 આપણો વિકલ નથી, પણ એ જ્યારે એ પ્રવૃત્તિ
 કરતા જ હોય ને આપણે આપીએ એકાદ શરેલી,
 જ્યારે આપણી ડેરેલા લાવના સતેજ થાય છે.

અનુકંપા દાનનું નિમિત્ત મળે છે, અને અનુ-
કંપાના નિમિત્ત બનવા રૂપે આપંગા પડે અને
ભિખારી ની ભીંટા ચર્ચા, એ કાંઈક સારા માટે
પાય છે. જ્યાં માત્ર વેધ છે, અને ભીંટા ચર્ચા
છે, ત્યાં ધર્મની અપભ્રાંતના થતી હોય, તો
એના કરતા વધારે ખરાબ બીનું શું હોય શકે !
મિત્થામૌજનમ્ ।

ધર્મભિંટામાં આ સુત્ર દ્વારા હરીબદ્ધચરી મહારાજ-
કહેવા માંગે છે, યા સાચા આવક બની, યા
સાચા સાધુ બની, વચ્ચે ન રહે. ઉપદેશમાલા-
માં ધર્મદાસ ગાળે મહારાજ બહુ સ્પષ્ટ શબ્દોમાં
કહે છે,

પરિચિંતિતુળ નિતુળં જહ પિયમમરો ન તીરહ વીંટું ।
દીજા લીધા પછી પણ મેં દીજા બરાબર પાળી-
ના શકાય, મહાવ્રતોની સ્ખલના હોય, જિનાજા-
ની પણ એમી તેમી હોય, બેફામ હોમી-
સંઘવાના હોય, નિહકુર પરિભ્રામિ હોય, મહતના-
રોચના ખાવાના હોય, વિશ્વાસઘાત બીચની-
કરવાની હોય, વેધના નામે ચરી ખાવાનું હોય,
તો તમે બહુ સુક્રમ દ્રષ્ટિથી, નિપુણ દ્રષ્ટિથી,
તમે પરિચિંતન કરો, તમે પહિલા નંબરમાં-

સંયમમાં જ આવો, મહાપ્રતોની સ્થિરતા મેળવો,
 જિનાસાની પ્રતિબદ્ધતા મેળવો, યથાશક્તિ -
 આરાધના મેળવો, અનંત કાળે મળેલું આ
 સંયમ આને ગુમાવી દેવા જેવું બિલકુલ નથી.
 પણ એ CONCLUSION એ જ છે કે તમારાથી
 શક્ય જ નથી, અથવા શક્ય હોયો છતાં -
 તમારે કરવું જ નથી. અને બીજામ તમારે
 સાધુ વીધની ગૌરલાલ્ય ઉઠાવવી છે, અને
 શાસન અપભ્રાજના જ કરવી છે,

મુત્તુળ તો તિમ્મી મુસાગતં વરતરાગં ।।

તો પછી BETTER છે, એ ત્રિલુપ્તિ, અરેલ
 કે દીગાલુપ્તિ, જનમ લુપ્તિ, અને વિચરણ લુપ્તિ,
 આ ત્રણ લુપ્તિને ઠોડી ને, તમે સદ્ગૃહસ્થ -
 શુભાવક બનીને તમારું પુવન સુવવાનું શરૂ કરી
 હો. ધર્મદાસ ગણિ મહારાજ ને કહ્યું કે આ -
 તમે શું બોલો છો તે આપું ને કાંઈ બોલતું
 હશે દીગા ઠોડવાની તમે વાત કરો છો. અને
 ધર્મદાસ ગણિ મહારાજ જવાબ આપે છે,

અરિહંતચૈદ્યાગં મુસાહુપૂયાસ્મૈ દઢાચારી ।

એ પ્રાવક કે ને અરિહંતની પુમ કરે છે,
 શુપાત્ર હાન આપે છે, દેશ વિરતિના આચારોને

પાળવામાં પ્રેર છે

અસ્વાસ્થ્ય વચ્ચે જ આહુર્વસ્થેના ચુઅધર્મો

એ સાવક વધારે સારા છે, પણ સાધુના વૈષ-
માં ધર્મ પ્રગટ હોય, એ સારા નથી. ઠીક-
પ્રદ્યુત્તરી મહારાજ કહે છે,

~~વિદ્યે વિદ્યુક્તિવિદ્યે~~

ગાંભીરતાની લીલાની શુદ્ધિ, અપેક્ષાએ મન,
વચન, કાયાથી, અપેક્ષાએ કર્મ, કરાવળ,
અનુભવેથી, અપેક્ષાએ આહાર, ઉપધિ અને
શીયા એટલી કે મકાન, આમાં વધારાકરિન-
કે કાળે, જે શક્ય હોય, જે ક્રિયામાં જે શક્ય
હોય, અમાં નિર્હોષતા મળવથી, શુદ્ધિ મળ-
વથી, આ સાધુ પાળાનું એક બહુ જ મહત્વનું
અંગ છે. પુષ્પમાલામાં મલધારી હિમચંદ્રસરી-
મહારાજ કહે છે,

जिणस्वामणस्स मूलं भिक्षुखयशिया जिणैहि पणता
किनशासननुं कोर्ध मुण हयि ती ए अपेक्षाअ
लीला अर्थ છે. નિર્હોષ શુભ, નિર્હોષ શુભીકા,
જેને, હસવેકાલિક સુત્રની અંદર,

મુદ્ધાજીવિતા

કહે, ભાવ હોય શુદ્ધા નથી, એક વ્યક્તિને

બહુ પંપાળી ને રાખી છે, પાળીને રાખી છે,
 વખાળ કરીને રાખી છે, એના ઘરે હું ગાયેરી
 ખાસ જાણ અને એ મને વિશેષ ભક્તિથી -
 વહોરાયે, તો એ મિહોષ હોયો હતા. સુક્રમ-
 હોષ યુક્ત છે, દસવીકાલિક સુખ એવું પગ-
 લેવાની મા પાડે છે.

પ્રેમ્ય હોષ અને ભાવ્ય હોષથી -
 મુક્ત, આવી જેઆ લીઆ છે, ત્યાં સાધુ-
 પગાની નિર્મળતા છે. અથવા કાળોચિત, અંગો-
 ચિત, હોષો ન છુટકો જે લાગે એવો જ છે,
 એટલા બાદ કરીએ ને યથાશક્તિ જયભા છે,
 તો એ અપેક્ષાએ મિહોષ લીઆયર્થા છે. જ્યાં
 કાળોચિત યતના પગ નથી, જ્યાં એ પરિભાતિ
 નથી, જ્યાં એવી પ્રયાસ નથી, અને લીઆ-
 એક ઉદાહરણ છે એવી કોઈ પગ સાધુ ચર્ચા
 એની અંદર એ જિનાજ્ઞાની પ્રતિબદ્ધતા,
 ઉત્સર્ગ માર્ગ નો ભાવ, અપવાદ માર્ગ સેવવાનો
 ડંખ, એક પરિભાવ, હોવરે ખાલોચના પ્રારા
 એની શુદ્ધિ. એવી કોઈ મિષ્ટકુસ્તા પગ ખાવી
 ગઈ તો પગ એની પગ શુદ્ધિ. એ પગ-

નથી, એ જોક્ષાત્ર જ્યાં વેણ નું ગુમાન હોય,
શાસનની વિશ્વાસઘાત જ હોય, તો અધ્યા-
સાધુપાગા કરતા તો શ્રાવક પણ જ સારું.

રીભદ્રસૂરી મહારાજ આગળ -
વધે છે, સુત્ર નંબર ત્રી,

આધ્યાત્મિકદૃષ્ટિ: ।

આધ્યાત્મની અર્થ શું છે મુનિચંદ્ર સૂરી મહારાજ
સ્પષ્ટ કરે છે, જ્યાં કલ્પજાનું હોય, જ્યાં
મરનની દુકાન હોય, જ્યાં મરણીત્રારી હોય,
જ્યાં માહતાના ઢગલા હોય, આદિથી શું
લેવાનું મુનિચંદ્ર સૂરી મહારાજને પુછ્યું, એ
કહે છે કે જ્યાં જુગાર રમાતો હોય, જ્યાં
અધ્યાત્મિક લોકો વધારે હોય, કોઈ દારૂનું
પીકું હોય, ક્યાંક કોઈક વેચ્યા વગરે ના
આવાસો હોય, આવી બધી જ્યાં જ્યાં હોય,
ત્યાં સાધુઓ જ્યુ તો નહિ, અધ્યાત્મિક જ્યાં
હોય, ત્યાં દ્રષ્ટિ સુધ્ધા પડે, અધ્યાત્મિક પરિસ્થિતિ-
માં રહેવું નહિ. દસવૈકાલિક ખાગમની અંદર,
પાંચમી અધ્યાયની અંદર, સાધુઓ કઈ રીતે
ગાયત્રી ચર્ચા કરવી, અધ્યાત્મિક વાત કરેલી છે,

અને અંતે બહુ સ્પષ્ટ કહ્યું,
વજ્જક વેશ્યામંતે ।

જ્યાં વેશ્યાના આવાસ હયિ, જ્યાં અંબા કોઈ
પ્રેશ્યો, જ્યાં અંબા કોઈ પ્રેશ્યો, જ્યાં અંબા
કોઈ પ્રવૃત્તિ, જે મહા આશ્મવ રૂપ હયિ, કનલ-
ખાનુ મહાઆશ્મવ કહીવાય, વેશ્યા વગરેના સ્થાન
મહાઆશ્મવ કહીવાય, જુગારી વગરેના અહા -
મહાઆશ્મવ કહીવાય, જ્યાં આવી કોઈ પગ પ્રવૃત્તિ
પત્ની હયિ, અંબા જ્યાં સાધુએ જ્યું નહિ,
અંબા જ્યાં મેંથી સુદ્ધા નહિ. પ્રેશ્ય ક્યાં -
દસ વીકાલિક આગમમાં કે બાઈ, આટલા બધા
હીલા છે સાધુ, ગૃહસ્થો પાગ બિનધાસ્ત બધે
જતા હયિ છે, આટલા બધા હીલાને, આટલી,
બધી બ્રહ્મચર્યની વાડને આટલી બધી શિખાત્રણ,
અને સાધુ જ ના કહીવાય જેને આટલી બધી
શિખાત્રણો આપવી પડી. આટલું બધું સાથવવાનું
ત્યાંથી જતા રહ્યા કે પાકડ થયા અંતે શું માર્યો
ફરક પડી ગયો, નજર પડી ગઈ તો શું ફરક
પડી ગયો, કોઈ બકરાને કસાઈ કાપી રહ્યો છે
સાધુએ મેંથી લીધું તો અંતે પાપ લાગી ગયું
સાધુને, મુનકેપલી સ્વયંભવસૂરી મહારાજ,

દસવીકાલિક અભાગમાં આ સવાલ ની જવાબ આપી છે,

અગાયળે ચરંતરસ સંસંગીલુ અભિક્ષણં ।

જે સાધુ અનાયતનમાં પોને ત્રમભા કરે, ફરે, વ્યાં ભીજા ચર્ચા કરે, અને વ્યાં વારંવાર-એવી સંસર્ગ થાય,

હુજ્જા વચાળં પીલા સ્નામળામ્મિ અ સંસર્ગી ॥

તી એમની પ્રતીતી પીડા થાય, એમના પ્રતી પીડાય, પ્રતીતી પરિહાતિ પીડાય, જ્યહાની-પ્રપૂતિ પીડાય, અને શ્રામભયમાં મહાત્માને-સંસાય થાય, સાધુ પળું પાળવામાં, નિર્મળ-પાળવામાં મન ફાલક ફાલક થાય. આને એયું ગાયનું ગણુ કપાયું, આ... ફા... થઈ ગયું - એકદમ, આ ક્યાં આવી ગયા, આવાનું ના-ભાવ્યું, આયુ થઈ ગયું. આપતી ફાલી પળ એયુ થયું પળ થાઈું આઈું, પરમ દિવસી એનાપી-આઈું, મહિના સુધી આયુ એતા- એતા, એતા-એતા -- એતા, માગમ દેવાઈ અથ, અને એ જ્યારે દેવાઈ અથ એની અર્થ છે, એમું એતર-નિષકુર બની ગયું, અને એ મહાત્માનું એતર આ રીતે નિષકુર બની અથ, તી પછી એ

સંયમનું પાલન કોપી રીતે કરશે, ખંડકાળના શ્રુવા પ્રત્યે અત્યંત કોમળ લાવ, આ જ સંયમ છે. બહુ શુભદ્યા ના નામ પાળ કુતલખાનાની ફિલ્મો જતાવી રાખવી, અને બહુ મોંચે રાખવી, આ બરાબર નથી. આજે લાગણીઓ ઉશ્કેરવામાં આવી, એના દ્વારા FUND મેળવવામાં આવ્યું, એનાથી કોઈ કાર્ય કરવામાં આવ્યું, પણ આ ઉશ્કેરી -- ઉશ્કેરી -- ઉશ્કેરી -- ઉશ્કેરી -- ઉશ્કેરીને પછી એટલામાં લાગણી ઉશ્કેરી નહિ શકાય, પછી આરે ભયંકર હિંસા બતાવશે તો જ એમેન્ડાઈક લાવ મગશે, ને એનું અંતર દ્રવશે ને પછી આરે હિંસા, આરે હિંસા, વધારે કાનિલ, વધારે ખરાબ, માલમ બેલાન થઈ ગય. પછી એવું બતાવ્યું પડશે તો એ લાનમાં આવશે.

જેને બ્રહ્મચર્ય જ પાળવું છે એ શા માટે એવા વિસ્તારમાં ગય જેને નિર્મળ સંયમ પાળવું હોય, એને બને ત્યાં સુધી શહેરી વિસ્તારમાં, સાંતના વિહારો ના કરવા મેળવે જેને નિર્મળ સંયમ પાળવું હોય, એને બહુ-એવા HI-FI AREA જ્યાં વસ્ત્ર મર્યાદા હ્યુ-

નીચે હોય, બહુ ચોક્કા શબ્દોમાં તમને કહું, પુરવઠાની અંદર જે કપડાઓ વેચાઓ પરિતી ન હતી, અને કમ સે કમ અકાદ પણ કોઈ બીયુ વ્યક્તિ, જે એના ઇંધામાં આવેલી નથી, એથી વ્યક્તિ સામે તો ન હતી જ પરિતી. એવા કપડા, ઘરે ઘરે પરિતતા થઈ ગયા હોય, એ સમયે કોઈને સંયમ અનુકૂળ કઈ રીતે કહીવાય ?

સેવાનો પ્રશ્ન :- સાંજે વિહાર કરવામાં એવો શું વાંધો છે ?

પૂજ્યશ્રીના ઉત્તર :- સાંજે લોકોની અવરજવર - વધારે હોય, અને વર્તમાન-કાળની અંદર, સાંજના વિહાર કરવામાં આવે, તો એ વધારે અવરજવરમાં, વધારે લોકો, અને કપડા તો જે છે એ જ રહીવાના, અને એનાથી સાધુના સંયમમાં, ક્યાંક સુક્રમ પણ વિદ્યુ ઉભુ થાય, મારે વડિલી એવા વિહારી કરવાની ના પાડી, બની ત્યાં સુધી ની વાત છે. આવી કોઈ કાયદો નથી, ના જ કરવા. અને જે સમજ આવું - માનતા હોય કે ન કરવા, આવું બની કે એને

વિહાર કરવાની ફરજ પાગ પડે, પાગ જ્યાં વાતાવરણ
જ અધું છે, જ્યાં રસ્તા જ અધા છે, જ્યાં
બચ્ચર જ અધા છે, જ્યાં પ્રેશ્ચ જ અધું છે,
ત્યાં સંયત્રને મેખત્રમાં મુકવા માટે શા માટે જ્યું ?

વેાધુના પડે પાગ સત્રજવા જેવું છે.
તમારા પડે પાગ, આ એકે ઉદાહરણ છે, તમને
બધી ખબર છે. આ વેશ્યાના વિસ્તારો કે-
સાંજના વિહારો, બચ્ચરો કરતા વધારે અનિબરનો
તમે ખીસ્સામાં લઈને બેઠા છો. અને જ્યારે -
આટલી સુક્રમ કાળ્યુ, પામેલા, ગીતાર્થ સંવિગ્ન
મહાત્મા માટે પ્રેર લીરાંગી માટે પાગ, વેાસ્ત્રઠાર
લગાવેનો મે લેતા ફીચે, તો તમારા જેવા એ
ફેરલી કાળ્યુ રાખવાની જરૂર છે એ વિહારમી.
આરે સત્રય વધી છે, આરે આરલું રાખીએ.

x x x x x

દર્મ બિંદુ ગ્રંથ - વાચના પુસ્તક

Anupam

અભ્યાસો ચંદ્રસ્ય સંસંગાદુ કમિશ્વરોં ।
 દુજ્જા વચાં પીકા સામ૦૦મિ અ સંસઓ ॥
 જે અભ્યાસ - સંયમ મારે જોખમ
 એવા સ્થાનોમાં અધ્યક્ષ/વિષયકા કરે,
 તે વાંચક કુસંસર્ગ પામે
 તેજા તેજા પ્રતોનો શુદ્ધિ કહોલાઈ જાય
 તેજા ખેલાને કે બાજને પ્રામદ્યમાં સંશય થાય .

જ્યાં પ્રબળ વિષય-વૃત્તિ મળી શકે એવા સ્થાન
 એવા દ્રવિરપાત, આ બધાની ડાળ્યુ પુર્વક ત્યાગ
 કરવા એઈએ. દલીલ એ વાય કે આવી બધી
 ડાળ્યુ, ઠીકારા એ નબળાઈ નું પ્રતિક છે.
 વિપરીત, પ્રતિકુળ વાતાવરણ ની અંદર પણ તમને
 સ્થિર રહી, અંધાં તમને નિર્મળ રહી, અંધાં -
 તમારી પરિભ્રમિ સાચવી, તો તમને ખરા સાધુ
 કહેવાય.

શીક્ષકાર ભાવંતી જવાબ આપે છે,
 મજ્જઠિર્દ પુઞ કસા અણુસંગેયં દવન્તિ ગુણદૈસા ।
 મધ્યમ થવા, ઉત્તર થવા, અને અધ્યમ થવા-
 ત્રણ પ્રકારના થવા છે. અંધાં માત્ર મધ્યમ થવા-

ની એ સ્થિતિ છે, કે એમની સંસર્ગથી, સંપર્કથી
ગુણ કે દોષ લાગે છે.

અભિક્ષુપ્તવા અભુક્ષ્યોર્ણાં ન ધેષ્યંતિ ॥

જે ઉલ્લેખ પુણ્યશાળી હોય, અત્યંત પવિત્ર હોય -
સ્થુલભદ્ર સ્થાત્રી જેવા, અત્યંત પાપી હોય. કાલ-
સૌકરીક કસાઈ જેવા, તેઓને અભુક્ષ્ય, સંસર્ગ,
સંપર્ક, વાતાવરણ એમી કોઈ અસર થતી નથી.
સ્થુલભદ્ર સ્થાત્રીને કોશી વેશ્યા, ના ઘરે પળી
વાંધી ન હતી આવ્યા. કાલસૌકરીક ને મહાવીર-
સ્થાત્રી લગવાનના સત્રવસરગમાં જવા હતાં કોઈ
ક્રાયદી ન હતી થયા. એક અત્યંત પવિત્ર હતા,
એક અત્યંત પાપી હતા. મહુદ અંશી ચુવા ક્યા-
હોય છે તે તો મધ્યમ ચુવા હોય છે. કાર્થિક-
વિરલા ચુવ હોય છે જે અત્યંત પવિત્ર હોય છે,
વિરલા ચુવ હોય છે જે અત્યંત પાપી હોય છે.
અત્યંત ભારે કર્મ. મોટે ભાગે અને વિશેષ કરીને
સાધનામાં આવેલ ચુવા, સંયમ લેનાર ચુવા, શાસન-
માં આવેલા ચુવા, કંઈક સૌથી વધી આરાધના
કરતા ચુવા, એ મધ્યમ હોય છે, અને એમના
ઉપર વાતાવરણની, સંપર્કની, સંસર્ગની પ્રાયઃ કરીને
અસર થયા વગર રહેતી નથી.

મારે મારી પરિભાતિ સાચવવી છે તો પહિલા મારે
 મારી ખાંખ સાચવવાની છે. મારે મારા કાન
 સાચવવાના છે, મારે મારા પગ સાચવવાના છે.
 અને હું મેં કોઈ એવા નિમિત્તો નું સેવન કરું
 છું. તો પછી હું જ મારી પરિભાતિનો વુગાર
 રખું છું. અને મારી પરિભાતિ ટકવાની નથી.
 મારે બંદિત્વનિ જ્યું છે, જે રસ્તા છે, એકે રસ્તે
 બચ્ચર આવે છે, લોકો આવે છે, વિમતીય ના-
 દર્શન થાય એવું છે. બીજે રસ્તે છે, કદાચ-
 બે મિનિટ ફરીને જ્યું પડે એવું છે. પગ આવું
 કરું પગ એ રસ્તે આવતુ નથી. હું ગમે તરલા
 પવિત્ર ફોઈ, શાની ફોઈ, કે સચમી પગ ફોઈ,
 હું મેં મેખમ લઉં છું તો મારા ગુણો તાન્વિક
 નથી. અને કદાચ તાન્વિક છે, તો એ ગુણો
 ટકશે નહિ.

પરિભાતિ એ ત્રિયનું વાસણ છે !

પરિભાતિ એ એકે એત્યંત નાજુક પદાર્થ છે !

એની ઘડાતા .. ઘડાતા .. ઘડાતા .. વધી નીકળી જાય છે.

અને જેને ભાંગીને લુકકો થતા એક કાચી સેકેન્ડની પાગ વાર લાગતી નથી.

અનાધાતાંદ્યદૃષ્ટિ: ।

નિશિષ્ય આગમ સુત્રની અંદર સાધુએ ક્યાં - ઉતરણું, ન ઉતરણું, એના માટે ઘણી બધી પ્રશ્નપૂછાઓ કરી. ભરબર હોયે, ત્યાં જ હોયે - ઉપાસ્ય, એમાં પાગ વિશીષ કરીને સાધવીયુ - ભગવંતી, ત્યાં ઉતરવાની સાફ ના પાડી. શબ્દ - પ્રતિબદ્ધ વસ્તિ, જ્યાં વિભતીય ના શબ્દો સંભળાય દેખાય નહિ પાગ શબ્દો સંભળાય. સાફ ના પાડી. રૂપ પ્રતિબદ્ધ વસ્તિ, જ્યાંથી વિભતીય દેખાય - શકે બહાર ક્યાંક, અંદર રહી એવી વાત નથી. બહાર ક્યાંક દેખાય, એમાં ઉતરવાની સાફ ના - પાડી. હરીભક્ત સૂરી મહારાજ કહેવા માંગે છે, જ્યાં વ્યહવાર શુદ્ધિ છે, ત્યાં નિશ્ચય શુદ્ધિના સંભવ છે. જ્યાં વ્યહવાર શુદ્ધિ જ નથી, જ્યાં આચાર ના પાલનની કાળજી નથી, જ્યાં સ્થાન શુદ્ધિ નથી, જ્યાં ગમન શુદ્ધિ નથી, ક્યાં જ્યુ - ક્યાં ના જ્યુ, આ બધી શુદ્ધિ નથી, ત્યાં ભાવ શુદ્ધિ રહી, એ લગભગ શક્ય નથી. અને લગભગ શબ્દ એવા અત્યંત પવિત્ર -

વિરલા આત્માઓની અપેક્ષાએ, અને મધ્યમ -
 થુવાની અપેક્ષાએ કહીએ તો, લગભગ શબ્દ
 કાઠી નાખવા પડે અને જે એનું સંવેન કરે-
 એમાં શુદ્ધિ રહે એવી કોઈ શક્યતા જ નથી.

દુષ્ટિ વિચિત્ર રાખવું છે, હાપુ,
 હૃદય તમારે બંધ કરવું નથી, હૃદય એવા સાધના
 રાખવા જે એક સેકન્ડમાં દુનિયાના ખરાબમાં
 ખરાબ વેશ્યો બતાડી શકે, હૃદય તમારે એવા-
 નિમિત્તોના સામે ધાલીને સંવેન કરવા છે.
 અને તમે કેવિચાલ કરો કે સાફેલ ખાવા આવા-
 પાપો થઈ શકે છે. હૃદય આપુ છે, હૃદય અમારી
 ખામી છે, હૃદય મનને મનાવીએ, હૃદય તમારી
 પકડીને રસ્તો પાલ ખાઈ છે તમારે નિમિત્તોની
 વચ્ચે રહીને, નિમિત્તોના સંવેન કરીને, મોખમ
 લઈને, શુદ્ધિ ટકાવી રાખવી છે, અથવા પામવી
 છે, આ બધા શોખવિલ્લીના સપના છે. જ્યાં
 સુધી નિમિત્તો નથી ગયા, ત્યાં સુધી નિમિત્તનો
 અસર જતી રહે, આ એક ફાકો છે કે હું -
 પાલ સ્પુલભદ્ર સ્થામી બની શકું એમ છું. હું
 નિમિત્તોની વચ્ચે પાલ શુદ્ધ રહી શકું એમ છું.

સેલાની પ્રશ્ન :- તો પછી સ્થુલભદ્ર સ્વામી
કઈ રીતે નિર્ભય ક્યોં હશે કે
કોશા વેશ્યા ને વ્યાં મને વાંધો નહિ આવી.

પ્રજ્ઞાનીનો ઉત્તર :- સ્થુલભદ્ર સ્વામી સ્વામી સ્વામી
નિર્ભય ક્યોં જ નથી, સ્થુલ-
ભદ્ર સ્વામી એ ગુરુ મહારાજ પાસે રમ માંગી છે.
નિર્ભય ગુરુ મહારાજ નો હતો. શ્રુતોપયોગ -
પુર્વક નો હતો, અનિશ્ચય શ્રુતના સ્વામી એમના
ગુરુ હતા. એમણે શ્રુતજ્ઞાનમાં એયું કે આમને
કોઈ વાંધો આવવાનો નથી. ઉપરથી અમિના જે
ગુણો છે એ વધારે નિર્મળ થવાના છે. જીવ
આત્માને લાભ થવાનો છે. પરિભ્રમણે જિન-
શાસનની પણ પ્રભાવના થવાની છે. આ વધા
લાભો એમને ગુરુએ એ અનુજ્ઞા આપી છે.

નિમિત્તો ને છોડો !

નિમિત્તો ને વચ્ચે રહીને પવિત્ર રહેવા માટે કરતા
લાભ સંઘર્ષો કરતા પણ નિમિત્તો ને લાત મારીને
કાઠી મુકવાનો એકે જાનો પુરુષાર્થ, એ આત્માને

વધારે ફાયદો કરવી આપવાનો છે. એ લાખ - સંઘર્ષો નું પરિભ્રમ સંકુળતા છે કે નિબંધનતા છે એ ભગવાન મળી. પ્રાયઃ કરીને નિબંધનતા છે. ફાયદો કરીને વહીરેલી નિબંધનતા છે. ભગવાન જ્યારે કહે છે કે લાઈ નિમિત્ત સાથ તમારા સંસર્ગ ની અસર તમારા ઉપર ના - થાય, એ અશક્ય પ્રાયઃ છે ને છતા નિમિત્તનું સૈવન ચાલુ રાખવું, એનો સંસર્ગ ચાલુ રાખવો, આ શરૂઆત જ એવી થઈ મય છે, જેમાં ભગવાનની આજ્ઞા નો પલ ભંગ છે, ઉઘો રસ્તો પકડીએ છીએ, અને એ રસ્તો આપણું મુકામ કદી આપવું જ નથી.

ડેરીલક્ષ્મી મહારાજ આજ્ઞા વધે છે
 સુત્ર નંબર થી ૯,
 તત્કથાઽશ્રવણમ ।

સુત્ર નંબર ત્રીવે હું,
 આઘાતાદૃષ્ટિઃ ।

જ્યાં પ્રદેશની વિરાધના, વૈધેયિક નૃભંગા મળી
 એવા નિમિત્તી, એવા પ્રથમો, પ્રવાગ, એવી -
 જગ્યાએ જ્યું નહિ, એવી જગ્યાને મેવી નહિ,

ત્યાં પ્રિઝિરપાત સુધ્ધા ના કરવા. ચીદિત્રા સુનમ્મી
 દેરીભદ્રસરી મહારાજ એનાથી આગળની વાત કરેછે,
 તત્કથાઽશ્રવણમ્ ।

એવા સ્થાનની વાત સુધ્ધા સાંભળવી નહિ.
 કોઈક સાધુ પાસે આવી ને બેસે છે ને વાત-
 કરે છે, કે ક્ષમાળી કંપનીએ અહિંયા મારો
 PLANT નાખ્યો છે ને આવી MACHINERY
 છે ને આવી વ્યાં આખી SYSTEM છે ને,
 અને મિનિરની અંદર આરબુ PRODUCTION
 વાચ અટલી નાકાત છે ને હું એવા ગયાં -
 દેતો ને ઘાડ.. ઘાડ.. ઘાડ.. ઘાડ.. ઘાડ.. ઘાડ..
 ઘાડ.. બધું PRODUCTION થતું જ અય.
 હવે વાત શરૂ થતી હોયે વ્યાં સાધુની ફરજ છે
 કેહવું, કે આ સાંભળવું મને કલ્પતુ નથી.
 તત્કથાઽશ્રવણમ્ ।

કોઈક સાધુ પાસે આવે છે ને વાત કરે છે
 કે આનુ આની સાથે ગાઠિવાયું છે ને છોકરી
 પણ સારી છે ને આ પરિવારની છે અને
 એની FACE ને એ બધું પણ આણુ છે.
 હવે કંઈક વાત શરૂ થઈ છે ને સાધુ ફટ લઈને
 કહી દે કે મને આ સાંભળવું કલ્પતુ નથી.

કોઈક સાધુ પાસે આવે છે ની કહી છે, કે
 અત્યારે આવા નવા-નવા TAXES લાગ્યા છે,
 બચ્ચરની અંદર આવી પરિસ્થિતિ છે, આવી
 STRIKE કરી છે. અથવા બચ્ચરમાં ત્રેષુ છે,
 અથવા મંદી છે, અથવા આ કંપનીએ આયુ-
 સિકોલો કર્યું છે, અથવા શરિબચ્ચર અત્યારે અહીં
 પહોંચ્યું, આમ પહોંચ્યું,

તત્કથાશ્રવણમ્ ।

સાધુએ એને ON THE SPOT કહી દેયું પડે, કે
 આ બધું સાંભળ્યું મને કલ્પતું નથી. આચાર્યો
 સુમતી અંદર એકે દાટના બતાડી, મહાત્મા-
 વિહાર કરીને એકે ગામમાં આવ્યા છે, યોગ્ય-
 વસ્તિને શોધી રહ્યા છે. વસ્તિ એટલે મકાન.
 તમારી લાખમાં ઉપામય. અમારી લાખમાં
 નિર્દોષ એવું મકાન. જે સાધુને ઉતરવા માટે
 કલ્પી શકે, સંસ્કૃત શબ્દ કોષની અપેક્ષાએ
 વસ્તિનો સીધો અર્થ છે મકાન. મહાત્મા-
 મોઈ રહ્યા છે કે કયું મકાન SUITABLE
 છે, સાધુ માટે. અને ક્યાં આપણે રહીએ-
 નાં સંયમ યુદ્ધિ સયવાય. અમુક મકાન-
 ય્યાંથી સ્ત્રીના શબ્દો સંભળાય, સાધુ યાજ્ઞી મારે

હો. ક્યાંક દર્શન થઈ શકે, દેખાય શકે એનું સ્વેપ
 વિભ્રતીય દેખાય, ચોકડો લગાડે છે. ક્યાંક એ
 વસ્તિના આગલા ભાગમાં જ બધી મોકાઈ વગેરે
 ની દુકાનો છે, જેની સુગંધ આવતી ફીથે ની-
 આવતા જતા દેખાતુ ફીથે, મહાન્મા ચોકડો મારે છે.
 મહાન્મા આગળ વધતા મથ છે... વધતા મથ-
 છે... વધતા મથ છે... એકે મકાન એવું મળે
 છે જ્યાં વિભ્રતીય દેખાય નહિ, સંભળાય નહિ,
 આવી કોઈ બમર, આવી કોઈ દુકાન, આયુ
 કરું પણ વ્યાં નથી. ફક્ત એ મકાન છે એ
 મકાનની અંદર, અથવા એની નજીક ના -
 ભાગમાં, ક્યાંક અગ્નિ કર્મ થઈ રહ્યું છે.
 FOR EXAMPLE આજની ભાષામાં વૈલ્ડીંગ !
 આયું કોઈકે કામ થઈ રહ્યું છે. વિભ્રતીય નથી.
 એવું પણ નથી સાધુની ઉપધિ બની મથ,
 આગ લાગી મથ, આવી કોઈ જ સંભાવના -
 નથી. એવા મકાનમાં ઉતરવું ફી ન ઉતરવું,
 આચારોગ સુત્રમાં સુધર્મ સ્થામી ભગવાન -
 જવાબ આપે છે, કે એવા મકાનમાં ઉતરવું
 સાધુની કલ્પે નહિ. પ્રશ્ન ક્યો કે નીઉકાયની
 કોઈ સંઘટ્ટી થાય એમ નથી, વિરાધિના નથી,

ખાત્ર વિરાધના નથી, સયમ વિરાધના નથી,
 પ્રવચન વિરાધના પણ નથી, કોઈ વીભક્તની -
 અપભ્રાજના થાય એવું પણ નિમિત્ત નથી, કે -
 આવી જગ્યાએ કેમ ઉતર્યા જ્યાં પોલીંગ થાય છે.
 તો પછી એવા મકામમાં શા માટે ન ઉતર્યું ?
 અને આચારીંગ સુત્રની અંદર જવાબ આપ્યો કે,
 સાધુ છે એમની ઘડી ઘડી એ દ્રશ્ય દેખાય,
 અને દ્રશ્ય દેખાવા ના કારણે, સાધુના મનમાં -
 સફળ રીતે એવી વિચાર આવે,

કવં કવં કુજ્જા ।

એ હવે આ રીતે કરે, આ રીતે કરે દિવાળી -
 માં ફટાકડા ફુટના હોય, આયુ કોઈ અગ્નિકર્મ
 થતું હોય. એ સાધુથી જોવાય નહિ, અને
 જ્યાંથી એ દેખાય ત્યાં સાધુએ ઉતરાય નહિ.
 ભગવાન ઢીલી ઢીલી વાન કસતા જ નથી,
 કે ભાઈ મનને વાળએ, બહુ વેરાગ્ય કોળવએ,
 બહુ એનો પ્રતિપત્તી વિચાર કરએ, મનને એક -
 દમ સત્ય ફીરેવી ને પાધુ વાળએ, બસ હવે
 મારે નથી જ મોયું, નથી જ મોયું, નથી જ
 મોયું મથી જ મોયું, ભગવાન સુપની દશા -
 સમઠે છે. જડને સલાંક વ્યવસ્થા, સજ્જ -

વ્યવસ્થા, સૌ રક્ષા પ્રવર્તી બચાવ, સૌ રક્ષા-
પરિહાનિ ની સુરક્ષા, એ ત્યારે સંભવી શકી,
જ્યારે એ પ્રવ, એવી જગ્યાએ જય જ નહિ,
તે ત્યાં ઉતરે જ નહિ.

સેનાની પ્રશ્ન :- સાધુઓ સવારે વહેલા -
વિહાર કરીને પહોંચે, અને
આવડી તો દસ વાગે ઘંટી કરવા જતા હોય,
તો પછી પુછવાનું કોઈ રીતે હો અને વિખતીય
પાત્ર ચોવીસ કલાક બારીમાં જ ઉભુ રૂચિ -
શોધો તો કોઈ નિયમ નથી જ, તો સાધુ
પૈલા લાઈને પુછે કે શરૂઆત વિખતીય છે કે
નહિ, તો આ બધી વ્યવસ્થા કઈ રીતે ગોઠ-
વાતી હશે, સવારના વહેલા સાત વાગ્યામાં ?

વૃજ્યશ્રીનો ઉત્તર :- શ્રેણ વિધિ મુજબ,
સાધુ કોઈ પણ જગ્યાએ -
એમ જ એમ જય નહિ. માસકલ્પ માટે એક -
જગ્યાએ રહ્યા, માસ કલ્પ પુરો થવા આવ્યા છે,
એ દિવસોની અંદર, ગતિાર્થ, વૃક્ષલ્પ, સ્થાવિર
મહાશક્તિ, વચથી પરિહાન, મૃતથી પરિહાન,

એવા મહાત્માઓ જે અત્યંત સંયત્રમાં સ્થિર છે,
 એવા મહાત્માઓ ઝોત્ર પ્રતિપ્રેરણા માટે અપ,
 ઝોત્ર પ્રતિપ્રેરણા એટલે ફેલે નો માસ કલ્પ ક્યાં
 કરવા, એના માટે યોગ્ય ઝોત્ર શોધવું. બાળ,
 વૃદ્ધ, અપરિણત, અગીતાર્થ, નાના સાધુઓ,
 નુનન હોતીત સાધુઓ, આ બધાને લઈને -
 સીધા કોઈ ગાત્રમાં પહોંચી જ્યું, આપું શાસ્ત્રીય
 વિધાન નથી. પહિલા આવા મહાત્માઓને -
 મોકલવામાં આવે, જરૂર પડે તો ચાર દિશાના -
 ચાર ગામોમાં મોકલવામાં આવે. પાછા આવે,
 અને તેઓ બધી REPORT આપે. તેઓ એ
 વ્યાં વહીવાનું, તેઓ એ વ્યાં મંગ દાઈમ -
 ગોધરી જ્યાનું. શાસ્ત્રમાં કહ્યું તપસ્વીને નાહુ
 મોકલવાના, અનેને ખબર ના પડે કે ઝોત્ર -
 કોયું છે. આવા ઘણા બધા મુદ્દાઓ બતાવ્યા.
 અને તેઓ બધી જ રીતે ઝોત્રને મેઈ લી,
 સંયત્ર અનુકૂળ છે કે નહિ, મહાત્મા -
 માંદા પડે તો સચવાય એમ છે કે નહિ, કોઈને
 નવકારથી પગ ફોયે ગરહમાં. મંગ દાઈમ -
 ગોધરી મળી છે કે નહિ, આપું કોઈ -
 શીબ પ્રતિબદ્ધ, રૂપ પ્રતિબદ્ધ, વસ્તિ તો નથી

ને આખું PLANNING થયા પછી, ગરબના વિહાર થાય.

તત્કથાશ્રવણમ્ ।

સામાનો પ્રશ્ન :- ભગવંતે ! જ્યાં ઉપાસ્યત્રા ઉતર્યા હોઈએ ને ત્યાં નીચે પાણી ઉડાવું હોય તો ત્યાં કઈ રીતે કરાય ?

પ્રશ્નશીનો ઉત્તર :- સ્વેળ વિધિ મુજબ, જે મકાનની અંદર, આવું કંઈ-પણ હોય, જ્યાં કંઈ પણ પ્રકારે, ધાર્મિક કે બિન ધાર્મિક, પ્રયાજનથી પણ વિચિત્રતાનું વધારે સમ્રથ રહેવા પાડું હોય, જ્યાં રસોડો હોય, જ્યાં રસોઈઓ થતી હોય, આવું બીજું કંઈ-પણ હોય, સ્વેળ વિધિ મુજબ, સાધુથી ત્યાં ઉતરાય નહિ. હુયુ આગળ વધાને, જ્યાં અનાજની ગુળો પડી હોય, જ્યાં કાચા અનાજની ગુળો સુલ્યા પડી છે, એવા પણ મકાનની અંદર, સાધુથી ઉત્સર્ગથી ઉતરાય નહિ. ભગવાને જે વ્યવસ્થા કરી છે તે અત્યંત સચ્ચ છે. જ્યાં સાધુની પરિભ્રમણ ની રસા, જ થાય,

સૌથી ન બની, સૌથી વ્યવસ્થા ભગવાની આપી છે.
 અને જ્યાં જ્યાં સત્રો કંઈ પણ છુટભાર લેવામાં
 આવે છે, ત્યાં કંઈને કંઈ શુકરાન પ્રાયઃ કરી
 ને, કમ સે કમ પરિહાનિ ઊત્રે થવું હોય,
 સૌથી સંભાવના વધારે છે. બહુ મનીમંચન
 કરીએ, બહુ વિચારીએ, જેટલી જિજ્ઞાસનામાં,
 સંઘમાં, સાધુ સંસ્થામાં, પ્રાવકોમાં, સત્રસ્થા-
 સૌનું સર્જન થયું છે, ક્યાંક ને ક્યાંક -
 આપણે,

ભગવાનની આજ્ઞાથી આધાપાછા થયા હોએ

અને બધી સત્રસ્થાસૌનું સત્રાધાન શોધવા, કોંકો
 મારીએ હોએ, વિચારણા કરીએ હોએ, ત્યારે
 પ્રાયઃ કરીને આપણે ધીગડા મારવાનું વિચારના
 હોઈએ હોએ. કરવાની જરૂર આટલી જ છે,
 મુળ માર્ગમાં આવી જઈએ, મુળ વિધિઓ,
 શાસ્ત્રની આજ્ઞા, ભગવાનનું વચન, અને
 PATORITY BASIS ઉપર આદર થાય,
 જેવું POSSIBLE હોય એટલું, આજ્ઞા કાળ
 ને અનુરૂપ, આજ્ઞાની શક્યતાઓ ને અનુરૂપ,

એ ઠેરેનું એમાં આવશું, એટલું નકકર સત્રા-
ધાન મળશે, બાકી ગાંધી તેવના ફાંફા મારશું,
કંઈ ને કંઈ, કંઈ ને કંઈ તકલીફો રહીવાની-
જ છે.

આને સાર્વાત્રિક એવી પરિસ્થિતિ
વર્ધ ગઈ, આ બધી વાતો સાંભળીને પાગ-
આશ્ચર્ય થાય. અને અમુક વસ્તુઓ ના હોયે
ની સંઘ અધુરો કહેવાય, ને શાસ્ત્ર દ્રષિટએ,
સંયત્ર દ્રષિટએ, સ્રાત્રગની ચર્ચા, અને સ્રાત્રા-
ની પરિગતિ ની દ્રષિટએ, એ વસ્તુ ના હોયે.
સંઘમાં કુવુ દસ વસ્તુ આવે તો વાંધો નથી,
પાગ સ્રાત્રગની વચિત, સ્રાત્રગનું આશ્રય-
સ્થાન, એ કીવું કીવું જોઈએ અનેા માટે
શાસ્ત્ર શું કહે છે જ્યાં સુધી આ દ્રષિટ
આવી નથી, અને આટલુ -- આટલુ UNDER
ONE ROOF આવી ગયું, અને એનાથી આપાગી
બહુ આગળ વધી ગયા, વિકાસ વર્ધ ગયા, શાર
ચર્ચો સંઘ ત્યારે તો ન હતું, પાગ આટલુ આટલુ
અમારે વર્ધ ગયું, અનેા અમને સંતોષ છે, કું
કું છું, સંતોષ નો પાગ વાંધો નથી. બહુ જ
MULTI PURPOSE ઉપાશ્રય હોયે એદર ધર્મશાળા પાત્ર

બનાવી હો. ભક્તિશાળા બનાવી હો. આયોજિત -
 ખાતુ બનાવી હો. સ્ત્રી ઘણી બધી વસ્તુ સંદર
 બનાવી હો, હૃદય નવુ નવુ નીકળ્યા કરે છે ક્યાંક
 કોઈક આરોગ્ય કોન્સે નીકળે છે, કોઈ ચિકિત્સા -
 કોન્સે નીકળે છે, આયુ ગમે તેવું બનાવી, કંઈ
 સંઘની ભક્તિ સ્વરૂપે હૃદય, સંઘની આરાધનાના -
 આલંબન સ્વરૂપે હૃદય, તો ખોટું પણ નથી.
 પણ એટલું જ મેં મેં આવી, કે ભગવાને કહેલી
 મહાત્માની વસ્તિ એમાં જે ના હોયું મેં મેં,
 સ્ત્રી રીતે આપણે ઉપાસ્ય ના રાખીએ.

મેં મહાત્મા એમણે ક્યાં ઉતર્યું, ક્યાં
 ન ઉતર્યું, એના માટે ભગવાને શું કહ્યું છે,
 અને નવી ઉપાસ્ય બનાવતા, નવા PLAN માં -
 નવા મકાનમાં પણ આપણે રાહી વિસ્તાર છે,
 એક મકાનમાં જેટલું આવે એટલું સમાવી હો.
 જગ્યા મીઠી છે, બીજી-ત્રીજી ધાય એમ નથી.
 અહિંયા જેટલું ધાય એટલું કરી લો, ચાર માળ --
 પાંચ માળ -- છ માળ -- સાત માળ -- અને
 નવા નવા આપા ઉપાસ્યો બનતા અય, શાસ્ત્રીય
 ટ્રીપ્લર એ ધારીકે • યાં આ આરાના મહાત્માઓ,

એ અહિંયા એદ્રેશ્ય રેપે પાગ આલ્યા હોય ,
 ગમે તોરલા સંયમી પાગ મહાત્માઓ હોય , અમને
 આવા મહાની મેઈને અમને પહીલી શંકા પડી,
 કે આ કોવા પ્રકારના મહાત્મા કહીવાય કે અહિંયા
 ઉતર્યા છે. વાત સમજાઈ છે

બીજું બધું લાવો કોઈ વાંધો નથી ,
 અને એરલું બધું લાવવું જ હોય અને કોઈ-
 છુટકો જ ના હોય , તો પછી એરલું કામ -
 કરવું મેઈએ કે પછી વ્યાંચી ઉપામય કાઠી -
 નાખવી મેઈએ.

છગને પીન્ટ સીવડાવવા આલ્યું ,
 લાગ્યું કે કપડું વધશે, તો દરખુને કહ્યું કે -
 આમાંથી ~~સરસ~~ સરસ મજની ચોલી બનાવી દેએ,
 દરખુ કહે લલે. છગન ઘરે આલ્યો ને ચીને -
 ના પડ્યું ને ફરી પહીરચો દરખુ પાસે, ચોલી
 આવી હોવી મેઈએ ને, DOUBLE સિલાઈ -
 કરએ ને ચોલીનું HANDLE આપું હોવું મેઈએ,
 નીચેથી ચોલી આવી કરએ, દરખુ કહે લલે.
 ધણી જમીને છગનને વિચાર આલ્યો, છગન

દરમ્યાન પાસે પહોંચી ગયા, ચોલીનું આગ્ર કરમ્બે,
 નેત્ર કરમ્બે, ફાલાનું કરમ્બે, ઢીડળું કરમ્બે, દરમ્યાન
 કહી બલે. વળી સાંઠે છાન લગર લગાડી આપ્યા,
 દરમ્યાન એ સાંઠે થી પુછ્યું બોલી ચોલી નું શું
 કરવાનું છે, છાને કહ્યું આપુ આપુ કરવાનું છે.
 સમય આપ્યા ફત્તે ત્યારે છાન પહોંચી ગયા,
 ચોલી એઈને રાગની રીડ ચર્ષ ગયા, જેથી ઈરલા
 ફત્તે એવી ચોલી બની ગઈ ફત્તે, અને પેન્ટ -
 મેયું તો છાન છડકડ ખર્ષ ગયા, પેન્ટ પફેરવા -
 જેવું જ ન હતું રહ્યું. છાને કહ્યું આ શું છે,
 દરમ્યાન એ કહ્યું કે તમને ચોલી ની વધારે પડી
 ફત્તે, એના ઉપર વધારે ધ્યાન આપ્યું, જે -
 બચ્યું એમાંથી પેન્ટ બનાવી દીધું. તો -
 PRIORITY ચોલી ની ફત્તે, કે PRIORITY
 પેન્ટની ફત્તે છે, અને PRIORITY એ ચોલીની
 વર્ષે મય છે તો પેન્ટનું શું વર્ષી છે

ઉપામય એ એક SAMPLE છે,
 કોઈ સંઘની વાત નથી, કોઈના માથે માહલા
 ઘોષા જતા નહિ. આ આપણા બધાની જ વાત
 છે, અને એ જ પ્રશ્ન પુછવા જેવો છે કે મારા

ઇદ્યત્રાં અને તમારા ઇદ્યત્રાં લગવાનની આજ્ઞાનું
 બહુમાન કૈલુનું છે તે સંયમ પરિભાગિનું મુલ્ય -
 અપાગા મનત્રાં કૈલુનું છે તે મને ધાર કથા -
 સ્ત્રી યામાસાની વિનંતી છે. એક કોંગ છે જ્યાં
 સંયમનું પાલન સારાત્રાં સારુ થાય એમ છે. -
 યાજ્ઞાનત્રાં લોકી સ્ત્રી-વત્તા આવે એમ છે. કંઈક
 મારે શાસનનું કાર્ય કરાવ્યું છે, પૈસા સ્ત્રી-વત્તા
 મળે એમ છે. X P Z આવું કંઈક થાય એમ
 છે, સંયમનું પાલન સારુ થાય એમ છે. બીજા
 એમ છે જ્યાં આ બધા અતમતના, વસ્તીના,
 સંયમ પરિભાગિ સાથવવાના PROBLEMS છે,
 હું ક્યું એમ પસંદ કરું છું તે નમ્રે આવું
 બનાવી દીધું, તમે જ ગુનેગાર ને આવું કરાય
 જ નહિ, ને આમ છે ને તમે છે, સ્ત્રી ગમે -
 તેથી વાતો હું કરું. મને જ એ સંયમ પરિભાગિનું
 મુલ્ય નથી, મારા જ ડ્રિફ્ટ સંયમને ગીલા કરે છે
 ને બીજા FACTORS ને પ્રધાન કરે છે, તો
 હકીકતમાં હું જ સમજ્યાં નથી.

તત્કથાપ્રવણમ્ ।

હરીભદ્રસુરી મહારાજ કહે છે, સ્ત્રી કથાએ -
 ક્ષય તો નહિ, જ્યાં અગ્નિ કર્મ છે, જ્યાં -

વિજ્ઞાતીય ના દર્શન, સ્વયંજ છે, જ્યાં કોઈ અંવા
 વીપાર - દેહાની વાત છે, જ્યાં કોઈ સાંસારિક -
 પળોજા છે, એવી જ્યાં જ્યાં જ્યાં ની નહિ,
 એવી જ્યાંની વાત સુદ્ધા સંભળાય નહિ.
 મોજાઈલ ખીસ્મામાં રાજવી છે, મોજાઈલ ઠોડી
 નથી, અને જળાપી પાગ કરી, પસ્તાવી પાગ-
 કરી, કે આરલુ ખોડું થઈ મય છે, જહુ ઇરહીએ
 છીએ નથી ઠોડાનું, નિયમ લઈએ છીએ,
 ઠીકાનું પડનું નથી. જહુ સીધો- સીધો પ્રશ્ન-
 આપણને લગવાન કરી છે, તમારે આમાંથી
 જાણું છે કે નહિ આરલુ જાલો છે જાણું
 ફીચ તો સાધન ઠોડી હી, અને જે COST
 ચુકવવી પડે એ ચુકવી હી, અને નથી ઠોડીયું
 તો સીધું જાલો કે અમારે નથી ઠોડીયું.
 રાજ્યુ એ છે, જાણું એ છે, આ જાણી છે ન
 સમમય નહિ એવી વાતો છે. અને કદાચ
 તમે ન હતી સમમઈ, ન હતી આવી ખ્યાલ,
 તમે રાજ્યુ, તમને અનુભવ થયો કે જાણી
 આપણો, આમાં ફાવતા નથી, મૃતતા નથી,
 ફાવતા જ જઈએ છીએ, માર જ ખાતા જઈએ
 છીએ. ઇત્યા તમે રાજી છો, અને સીધો અર્થ

એ છે, કે તમને બચવાની ઈચ્છા સુધ્ધા નથી.
અને આપણે કહીએ કે ના, બચવું તો છે, એનો
અર્થ એ છે કે આપણે આપણને ઈતરીએ -
છીએ.

મેહાત્મા જે બિલ્ડીંગમાં ગાયરી એ
ગયા, મહાત્મા ને ખ્યાલ આવ્યો, કે અહિંયા -
મયાદા - સભ્યતા બરાબર છે નહિ. અહિંયા -
ઇસ્તુ વાતાવરણ બરાબર છે નહિ. અહિંયા, આ
બિલ્ડીંગમાં ખાસ સંયત્ર પરિગતિ, જે સચવાય
એવી શક્યતા સૌથી છે. અને મહાત્મા એ
બિલ્ડીંગ જે હોડી છે એટલું જે નહિ એ વિસ્તાર
સુધ્ધા ન હોડી છે, તો એનો અર્થ એ છે કે
મહાત્માને પાતાની જે પરિગતિ ની ચિંતા નથી.

તત્કથાપ્રવણમ્

લગવાન આગળની વાત કરે છે જવાની વાત
કરે છે, એવાની વાત કરે છે, તમે એના વિષયની
વાત સાંભળવાનું સુધ્ધા હોડી છે. અને એના-
માટે લગવાને કહ્યું, દસ વૈકાલિક આગમનું સ્પષ્ટ
કેરમાન છે.

જિહી અંથવં જ કુજ્જા.

તમે ગૃહસ્થોની સંપર્ક જ ના કરો સંસર્ગ જ ના કરો પરિચય જ ના કરો એ જીસશોને તમે એમને શીશનો સમજવશો કે અમારે. આ સંભળાય, આ ન સંભળાય, આ સંભળાય આ ન સંભળાય, આ સંભળાય, આ ન - સંભળાય, તો એ ક્યાંક કંઈને કંઈ આવી જશો અને તમે ફરિયાદ જશો તમારી પરિભાગિ કદાચ દિવસોથી, મહિનાઓથી, વર્ષોથી, તમે છાંલી, દસ મિનિટનો એવો કોઈ સંસર્ગ, એવી કોઈ વાત, એમાં થયેલી પરિભાગિ ની ડહોળામગ- એમાં કોઈ ખાલેલી સાંસારીક વિકલ્પ, અને એ પરિભાગિ એમાં યુગાઈ જતી હોય, આવી જ્યાં સંભાવના હોય, આપુ એજમ તમે શા માટે લો છો ?

ગિદી સંથવે જ કુજ્જા કુજ્જા સાહુહિ સંથવે ॥

તમે ગૃહસ્થનો પરિચય ક્રતા નહિ, તમે સાધુની પરિચય કરમી.

સેલાનો પ્રશ્ન :- ગૃહસ્થને સાધુ ની પરિચય કલ્યાણમિત્ર તરીકે કરવાનું કહ્યું અને આપ ગૃહસ્થનો પરિચય કરવાની ના પાડો છો

એ કઈ રીતે જંધે જીસાડયું ખત્રારે ?

પૂજ્યશ્રીના ઉત્તર :- તમારી વાત બરાબર છે, એ કલ્યાણમિત્ર ક્રીડા અને એ જે પોતે દીર્ઘ સંયમ પધાયથી, વિશિષ્ટ-મુત અભ્યાસથી, ગીતાર્થતા કે વિશિષ્ટ-સંવિનતાથી, ઉન્મુત્ત પરિહારપુર્વક ધર્મ ક્ષાત્રાં-જે પ્રવિણ હાય. જેને ગુરુ સિક્કા મારી આપે કે હા તમે ધર્મ ક્ષા કરો. એ આ રીતે-મુદ્ધસ્થનું કલ્યાણ કરી શકો. અને દરેક મે આ કરવા મય, અને એમાં પોતાના આત્માનું-બગાડનું હોય, તો ભગવાન એની ના પાડે છે. અપ્પહિત્ત પરહિત્તણં અપ્પહિત્તં એવ કાયવ્વે ।

મહાનિશિષ્ય મુત્ત ના શબ્દો છે, પોતાનું હિત ધાય કે તમારું હિત ધાય, જ્યારે આવી SITUATION છે ત્યારે તમે તમારા આત્માનું જ હિત કરમ પોતાનું બગાડીને બીજાને સુધારવા જતા નહિ. અને અગીતાર્થ મહાત્મા, કદાચ એમ થઈ-મય કે આવી સ્વાર્થ ના વિચારથી, બીજાનું ભલું તો ધાય જ છે ને મારું ને થતું હોય તે ધાય, પણ અગીતાર્થ મહાત્માને શાસ્ત્રને

જિરાબર સમ્રજ્યા નથી ને આજ્ઞામાં પાતે
 પ્રતિબદ્ધ નથી, એ બધું સાચુ જ સમ્રજ્ય,
 ઉચિત જ સમ્રજ્ય, દ્રેવ્ય, મેત્ર, ક્ષા, લ્યાવ,
 યોગ્ય જ સમ્રજ્ય, અને એ આત્માનું દિલ-
 ઘાય એવું જ સમ્રજ્ય, એ પાતે જરૂરી નથી.

ગીતાર્થ જ પાતાનો પાતે ઉદ્ધાર
 કરી શકી, બીજાની પાતે ઉદ્ધાર કરી શકી. -
 એગીતાર્થ બીજા ને ય કુબાડી, પાતાને કુબાડી,
 લ્યાવ સારી હોય, પાતે કૌસ અભ્યાસ ના હોય,
 પ્રશ્નપાત્રાની અંદર ગરબ પછી મય. સાવધ્ય-
 બીલાઈ મય, અનુચિત બીલાઈ મય, શાસ્ત્રીય
 વાત પાતે, દ્રેવ્યાદિ સાપેત્ર ના હોય એ રીતે
 બીલાય મય, વ્યારે પાતાનું અને બીજાનું બગાડવું
 હોય છે.

રીભદ્રેશ્વરી મહારાજ ધર્મ-બિંદુ
 ગ્રંથમાં આગળ વધી છે, સુત્ર નંબર પંદર,
 અશક્તલિષ્ટતા।

તમને એવા સ્થાને જવાની ના પાડી, તમને
 એવા સ્થાનની વાત સાંભળવાની ના પાડી,

હવે શું કરવાનું ? હવે બિનધારત, હવે જે
 કરવું હોય એ કરો, હવે તમે બધી ગયા, હવે
 તમે છુટી ગયા, હવે તો કોઈ વાંધો જ નથી.
 એવું નહિ.

અસ્ક્તદ્વિષ્ટતા।

તમે કોઈ પણ ગાળે રાગ કો ડ્રેષ કરતા નહિ.
 મુનિચંદ્રસૂરી મહારામ ટીકાની અંદર લખે છે,
 રાગ-દેષો યદિ સ્યાતાં તવસ્મા કિં પ્રયોજનમ્।
 મે તમારી અંદર રાગ છે, મે તમારી અંદર-
 ડ્રેષ છે. તો પછી તપનું તમને કામ શું છે !
 તપ તો તમને કાયદો શું છે ? તપ ના ઘણા-
 બધા અર્થ છે, તપનો એક અર્થ ધાય છે
 દીક્ષા. તપનો એક અર્થ ધાય છે સાધના.
 તપનો એક અર્થ ધાય છે ઉષરધર્મ. તપનો-
 એક અર્થ ધાય છે જ્ઞાતાપના ગ્રહણ. તપનો
 એક અર્થ ધાય છે, પરિવહુ અને ઉપસર્ગ ને
 વત્સન કરવા, તપનો એક અર્થ ધાય છે
 ઉપવાસાદિ કરવા. અહિંયા બધા જ અર્થો
 લેવાના છે. મે રાગ ડ્રેષ છે, તો પછી
 તપનું શું કામ ? જહુ સરસ મંત્રની વાત આ
 સ્લોકમાં કહી મે રાગ-ડ્રેષ છે, તો તપ તમારા-

માટે નિષ્ફળ છે. બધું જ શેના માટે છે, વિતરાગ થવા માટે. રાગ-દ્રેષ છોડવા માટે, અને મેં રાગ-દ્રેષ છે, તો એનો અર્થ છે કે તપ નિષ્ફળ છે. મેં આનો અર્થ એ નથી કે તપ ઢોડી દેવી. આનો અર્થ એ છે કે તમે બધાં સંસાર છોડ્યા, વિક્ષયાં છોડ્યા, રાગ-દ્રેષના નિમિત્તાં તમે છોડ્યા, અને કૃપે તમે રાગ-દ્રેષ પાગ છોડી, જીનાથી - તમારું આ બધું સફળ થાય.

૧૧/૨૩૦ માં મય વાક્ય કૃતિ છે, એ વાક્ય સંયમને વધારે નિર્મળ બનાવવા માટે છે, સંયમની ભાવના છોડવા માટે કે સંયમ છોડવા માટે નથી.

સેલ્વાની પ્રશ્ન :- પહેલા તપ કરો, વિગઈ નાં વ્યાગ કરો તો ભાવ નિર્મળ બને આપ સ્ત્રી કહો છો કે કે કે રાગ-દ્રેષ છોડો તો ભાવ નિર્મળ બને.

૫૪૫૩ની ઉત્તર :- એટલે આ છે ને વ્યક્તિઓની નિશ્ચય નું COMBINATION

સમજાવે તેમાં તર સત્રાંતર રીતે થાલે છે. ગુરુ-
 વિચિત્ર તત્ત્વવિનિશ્ચય ગ્રંથમાં મહોપાધ્યાય યશી -
 વિજયવ્ય મહારાજ બહુ સ્પષ્ટ કરે છે.

(ગિચ્છયવવટારણં સ્વસ્ત્રવં અવળવળસ્વમળવિદ્યું ૩ ।

તમે કહો કે નિશ્ચય જ સાચો ની નિશ્ચયથી
 વ્યહવાર આવશે, માટે નિશ્ચય સાચો, અથવા
 નિશ્ચયથી વ્યહવાર સાચો પડે માટે નિશ્ચય -
 સાચો, એકાંતે આ વાત કહો તો જી વાત પળ
 ખોટી છે. તમે કહો વ્યહવાર જ સાચો, ક્રિયાથી
 જ ભાવ આવશે, પહેલા ક્રિયા કરી પછી -
 પરિણામ આવશે, પહેલા સ્થાન ઠાકો પછી -
 પરિણામ આવશે, એકાંતે તમે આરભું પડકારું.
 અને બીજા FACTORS ઉપર તમારી કોઈ ક્રિયો
 નથી તો, એ મન પળ ખોટી છે. મહોપાધ્યાય
 યશીવિજયવ્ય મહારાજ કહે છે, કોઈ પળ સાચો
 નિશ્ચય, એ વ્યહવાર વગરનો હોતો નથી.
 અને કોઈપણ સાચો વ્યહવાર એ નિશ્ચય -
 વગરનો હોતો નથી. વ્યહવાર અને નિશ્ચય -
 કદી પળ જુદા જુદા હોતા નથી, તમે પ્રતિષ્ઠાગ્ર
 કરી રહ્યા છો, ક્રિયા છે, ક્રિયામાં જે ભાવ છે,
 સંભાવ છે, ઉપયોગ છે, એટલા એથી એમાં પળ

નિશ્ચય છે. તમે સ્વાહ્યાય કરી રહ્યા છો, દયાન કરી રહ્યા છો, એમાં મુદ્રા વગેરે, ઉચ્ચાર વગેરે જે ક્રિયા છે, એટલા અંશો એની અંદર પણ વ્યક્તિય છે. એટલે બને તે છુટા પાડીને તો કદી મીઠવી શકાય એમ નથી. અને બને છુટા ફાંચે શકે એવી પણ સંભાવના નથી.

અશક્તદ્રિષ્ટતા ।

હરીભદ્રસૂરી મહારાજ કહી છે, તમારા પરિગામની તમે ઝાંઝા ઝાંઝા કાળુ કરી સાચો સાધક એ છે, જેનું સર્વોત્કૃષ્ટ સપનું વર્તમાન ઝાંઝાની - અપેક્ષા એ છે કે મારે મારા ભાવ બગાડવા નથી. પરિસ્થિતિ ચાહી ગમે તેવી છે, સામે કદાચ અન્યાય થયો છે, સામે વાળાની ભુલ-પણ છે. સુધારવા જતા આપણા પરિગામ - બગડે એમ છે,

અશક્તદ્રિષ્ટતા ।

સાચો સાધક એ છે, રાગની ભાવ જગીને આમ દાનુ ગયા ફાંચે એવું ભાગી ક્રોધનો ભાવ જગી અને આમ દમ્બી જે એવું ભાગી અગ્નિ ભુલમાં પણ અડાઈ ગયા તો ભાગસ કીધી રીતે ફાંચે પાછો ખેંચી લી, એ રીતે જે શાગ-ક્રોધના

માનસિક વિકલ્પથી પણ પાછી ફરી અથ, એનું નામ સાચી સાધુ !

સેલાનો પ્રશ્ન :- સૌદૈવ્ય આવી કશું કે જ્યન્યથી શુવી ત્રણ પ્રકારના હોય, કવે અમૈ મધ્યમ શુવી હીએ તી અત્રાર વધારે વ્યકુવાર તરફ ઢળી જ્યું, કે નિશ્ચય તરફ ઢળી જ્યું છે

વૈજ્યમીની ઉત્તર :- એકે ઉદારગ તમને આપુ, તમે કશું કે અમૈ બધા મધ્યમ શુવી જ હીએ, એકે ઉદારગ ભઈએ કે અહિંયા એવી વક્તિ છે કે જ્યાંથી સયમ શુદ્ધિ સચવાય એવા પ્રેરથી દેખાતા નથી. અને એવી વક્તિ ને છોડીને મહાત્મા નિર્દોષ મહાનની પ્રત્યે જઈ રહ્યા છે, આ વ્યકુવાર કે નિશ્ચય છે હું તમને પુછુ છું, વ્યકુવાર ! દેખીતી દ્રષ્ટિએ ચાલવાની ક્રિયા છે, વ્યકુવાર છે, પણ અંત્રાં ને જિનાજા નું બહુમાન છે, આજ્ઞા પાલનની ભાવ છે, પરિગતિ ની પત્રપાન છે. મારે લગવાનની આજ્ઞા તોડવી જ નથી,

આપો જે મનોવધ છે, એનો યથાશક્તિ પુરુષાર્થ છે, આ નિશ્ચય છે. એટલે ઈશુ વ્યક્ટવારમાં જ્યુ ડુ નિશ્ચયમાં જ્યુ આ પ્રયત્ન જ ખીરો છે. જે - ફરો ખી બેને ફરો, યા એકે નહિ ફરિય, યા - બેને સાથે ફરો. તમે ભગવાનની આજ્ઞાની - દિશામાં ભવ છો તો બેને છે, તમે વિરુદ્ધ - ભવ છો તો એકે નથી.

ડીપીભદ્રેશ્વરી મહારાજ આગળ વધે છે, અને સમય થયો છે, અને આરભું રાખીએ.

x x x x x